

Pôda

Pôda je najvrchnejšia časť zemskej kôry, ktorá vzniká na styku a za vzájomného pôsobenia biosféry, atmosféry, litosféry a hydrosféry v podmienkach určitého reliéfu. Skladá sa z neživej zložky, ktorou sú častice ílu, hlíny, piesku, kamienky, pôdna vlhkosť, vzduch, odumreté časti rastlín a živočíchov (tvoriace humus), živou zložkou (tzv. edafón) sú korene rastlín, mikroorganizmy a drobné živočíchy. 1 cm pôdy vznikne za 100 rokov. Základnou vlastnosťou pôdy je schopnosť poskytovať živiny rastlinám, t. j. má produkčnú funkciu.

Pôda je ľubovoľný trojrozmerný výrez z najvrchnejšej časti pedosféry obsahujúci materskú horninu (substrát)

Faktory, ktoré ovplyvňujú vlastnosti pôdy sú:

1. horniny
2. klimatické činitele
3. geografické činitele (nadmorská výška, sklon reliéfu a pod.)
4. rastliny a živočíchy (tvorba humusu)
5. podzemné a povodňové vodstvo (celoročne, alebo často zmáčané pôdy)
6. človek (hnojenie, zavlažovanie, odlesňovanie)

V slovenskej legislatíve je pôda definovaná ako prírodný útvar, ktorý vzniká bezprostredne na zemskom povrchu ako produkt vzájomného pôsobenia klimatických podmienok, organizmov, človeka, reliéfu a materských hornín. Poľnohospodárska pôda je produkčne potenciálna pôda evidovaná v katastri nehnuteľností ako orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty.

Využitie pôdy

- Pôda je základný výrobný prostriedok v poľnohospodárstve a lesníctve.
- Ovplyvňuje hydrologické pomery (akumuluje zrážkovú vodu)
- Podieľa sa spolu s rastlinstvom na regenerácii ovzdušia.

Zloženie pôdy

Pôda pozostáva z viacerých zložiek. 50% tvorí voda a pôdny roztok a 50% tvorí minerálny organický podiel. Na vytváraní pevnej časti pôdnej hmoty sa zúčastňuje minerálny podiel a organický podiel. Minerálnu zložku tvoria vyvreté horniny, usadené horniny a premenené horniny. Organickú zložku (1-5% pôdy) tvoria živé rastliny a živočíšne organizmy a neživá organická hmota. Navzájom sa obmieňajú.

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

Odpovedzte na otázky:

1. Z charakteristiky pôdy vyplýva, že vzniká pôsobením atmosféry, biosféry, litosféry a hydrosféry. Skúste popísať jednotlivé zložky:

Atmosféra-.....

Biosféra-.....

Litosféra-.....

Hydrosféra-.....

2. Čo tvorí živú a čo neživú zložku pôdy?

Živá-.....

Neživá-.....

3. Čím je tvorený humus a aké má využitie?

.....
.....

4. Ako rýchlo vzniká pôda?

.....

5. Vymenujte pôdne faktory:

.....
.....

6. Zistite, akým spôsobom reguluje pôda hydrologické pomery.

.....
.....

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

7. Pôda môže mať rôzne zloženie. Vyhľadajte jednotlivé typy pôd vhodné pre pestovanie viniča, obilnín, plodovej zeleniny, zemiakov, strukovín a ovocných stromov.

Vinič-.....obilniny-.....

Plodová zelenina-.....zemiaky-.....

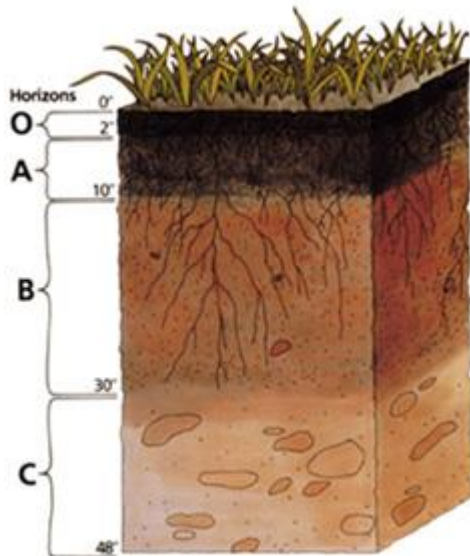
Strukoviny-.....ovocné stromy-.....

8. Ako sa mení zloženie pôdy v závislosti od zemepisnej šírky?

.....
.....

9. Akým spôsobom znehodnocuje človek pôdu? Čo pôde škodí najviac?

.....
.....

10.

Priradte názvy k pôdnym horizontom.

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/P%C3%B4da#/media/S%C3%BAbor:Soil_profile.jpg

11. Akými spôsobmi sa kyprí pôda a aký význam kyprenie má?

.....
.....

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.“

12. Nájdite v rámci Slovenska a tiež v rámci Európy, kde sú najkvalitnejšie pôdy.

Slovensko-.....

Európa-.....

13. Porozmýšľajte, ako by ste vy sami mohli prispieť ku kvalite pôdy.

.....

.....

.....